

ORSZÁGOS TÖRTÉNELEM TANTÁRGYI VERSENY
2008/2009 – MEGYEI FORDULÓ
JAVÍTÁSI ÚTMUTATÓ ÉS JAVÍTÓKULCS

A feladatok legkisebb, önállóan értékelhető elemeit, azaz az itemeket a magyar ABC kisbetűivel jelöltük. Az itemek már nem bonthatók fel további részteljesítményekre, ezért azok csak kétféleképpen értékelhetők, minősíthetők:

- a versenyző helyesen oldotta meg a feladatelemet, vagyis az item megoldott, vagy
- a versenyző hibásan vagy nem oldotta meg a feladatelemet, vagyis az item nem megoldott.

Az első esetben az item betűjelét karikázza be, második esetben húzza át!

1. Válaszolj a kérdésekre! a) Hogy hívták Rákóczi Ferenc édesanyját? Sarolt Amália b) Mikor volt a szatmári békekötés? 1711-ben.	a	Nem megoldott feladatelem.
	b	Megoldott feladatelem.
	1/2	Egy feladatelem megoldott a kettőből.

A egy-egy item akkor és csakis akkor tekinthető jól megoldottnak, ha a versenyző válasza, megoldása megegyezik vagy ekvivalens a javítási útmutatóban a feladatelemnél megadott megoldással.

A teszt eredménye, vagyis a versenyző teljesítménye az összes jól megoldott feladatelem (item) számával lesz egyenlő.

1. feladat

- a) jogokat vagy birtokadományozást rögzítő (vagy ezek igazolására szolgáló középkori) irat
 - b) egyházmegye vezetője
 - c) távoli, szent helyeket felkereső ember (hívő)
 - d) mesterség jelvénye vagy céhes műhely bejárata fölé kifüggesztett tárgy
 - e) francia alapítású lovagrend (harcos szerzetesrend tagjai) vagy fehér köpenyen vörös keresztet viselő lovagrend (tagjai)
 - f) fatáblára festett (bizánci stílusú) szentkép
 - g) (urának) szolgáltatásokkal tartozó földműves
 - h) a hispániai arabok (elnevezése)
 - i) 476-tól 1492-ig tartó történelmi kor elnevezése
- a)-i) itemek: Minden tartalmilag helyes megfogalmazás elfogadható.

összesen 9 pont

2. feladat

a) C

a) item: Emelt pontszámú item.. Megoldása 4 pontot ér.(Részpontszám nem adható.)

összesen 4 pont

3. feladat

3.1.

a) jelölése a második képen

3.2.

b) zsidó vallás

c) keresztény vallás

d) iszlám vallás

b)-d) ítemek: A válaszok sorrendje felcserélhető.

összesen 4 pont

4. feladat

4.1.

a)

A céhek szakmánként szerveződtek meg.

b)

A termelésben nem alkalmaztak munkamegosztást.

c)

A mesterséghez nem értő kézműveseket kontároknak nevezték.

d)

Sok tanulás után a legény inassá válhatott.

e)

A céhszabályok nem akadályozták a versenyt.

f)

A „mesterremek” elkészítése a mester feladata volt.

g)

Az utak és járdák karbantartása a céhek feladata volt.

4.2.

h) **takács** = bármely **szövessel** vagy **szövettel** kapcsolatos rajz

i) **bognár** = bármely **kerékgyártással** vagy **kerékkal** kapcsolatos rajz

j) **varga** = bármely **lábbeli (bocskor)** készítésével vagy **bőrrel** (bőrцерzésével vagy bőrkikészítéssel) kapcsolatos rajz

összesen 10 pont

5. feladat

a) bármely **nyugat** felé mutató nyíl **ÉS** szerepel rajta a **Nyugat-Európa** felirat

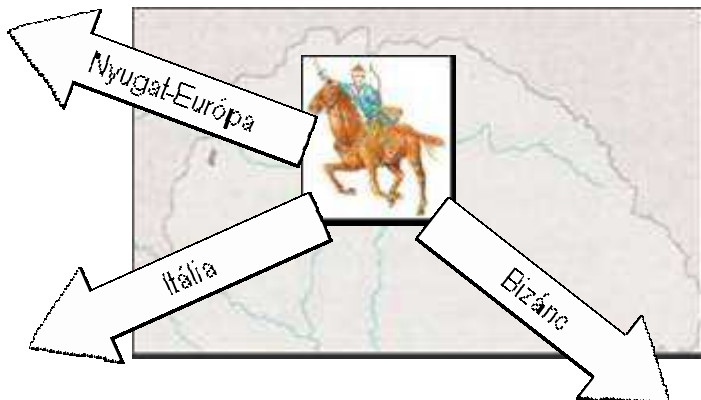
b) bármely **délnyugat** felé mutató nyíl **ÉS** szerepel rajta az **Itália** felirat

c) bármely **délkelet** felé mutató nyíl **ÉS** szerepel rajta a **Bizánc** (vagy **Konstantinápoly**) felirat

d) **Keleten nem voltak olyan gazdag államok.**

vagy **Keleten éltek ellenségeik, a besenyők** vagy **Nehéz lett volna az átkelés a Kárpátokon.**

a)-d) ítemek: Minden tartalmilag helyes megfogalmazás elfogadható.

összesen 4 pont

6. feladat

- a) Idegen hadaktól elszenvedett vereségeink évszámát jelöli: **B 1**
 - b) Idegen hadaktól elszenvedett vereségeink évszámát jelöli: **A 2**
 - c) Idegen hadaktól elszenvedett vereségeink évszámát jelöli: **D 4**
 - d) Külső ellenség felett aratott győzelmeink évszámát jelöli: **C 2**
 - e) Külső ellenség felett aratott győzelmeink évszámát jelöli: **D 2**
 - f) Külső ellenség felett aratott győzelmeink évszámát jelöli: **A 3**
 - g) Magyar és egyetemes történelmi eseményt is jelöl: **B 3**
 - h) Magyar és egyetemes történelmi eseményt is jelöl: **D 3**
 - i) B 2 és E 2: **pogánylázadások évszámai**
 - j) D 3 és C 4: **magyar királyok szentté avatásának** vagy **szentté avatások évszámai**
 - k) **8**
- i)-j) *itemek: Minden tartalmilag helyes megfogalmazás elfogadható.*

összesen 11 pont

7. feladat

<p style="text-align: center;">Koronázási jelvényeink</p> <p>A koronázási jelvények közül a legrégebbi a koronázási palást. Eredetileg miseruhának készült. A palást megörököltette a <u>kardot</u> és országalmát tartó I. István alakját. Koronázásakor első királyunk már <u>viselhette</u> a palástot.</p> <p>A Szent Korona <u>alsó</u> részét latin koronának nevezik. A latin korona fémpántjain Krisztus alakja mellett <u>szenteket</u> is ábrázoltak. Az ún. görög koronán látható magyar királyt a kutatók I. Gézával azonosítják.</p> <p>A Szent Korona kifejezés <u>III. Béla</u> egyik oklevelében szerepel először. A királykoronázás csak akkor érvényes, ha a Szent Koronát <u>Esztergomban</u> az esztergomi érsek helyezi a király fejére.</p> <p>III. András halálával megkezdődött a korona „kalandsorozata.” A trónkövetelő <u>Vencel</u> 1305-ben lovaglás közben elveszítette a koronát. Legkiemelkedőbb nemzeti jelképünk viszonytárságai ezután még évszázadokon át folytatódtak. Végül <u>1989</u>-ben az Egyesült Államokból került haza.</p> <p>A <u>koronázási palást</u>, a Szent Korona és az országalma ma a Parlamentben tekinthető meg.</p>	<ul style="list-style-type: none">a) lándzsátb) nem viselhettec) felsőd) apostolokat vagy 8 apostolte) IV. Bélaf) Székesfehérvárottg) Ottóh) 1978-bani) jogar
--	---

a)-i) *itemek: Csak akkor megoldottak, ha a hibát aláhúzta és helyesen javította is a versenyző.
Az 1-1 pont csak ebben az esetben jár.*

összesen 9 pont

8. feladat

A fogalom	A fogalom tartalma
hiteles hely	a) Oklevelek kiállításával, másolásával és hitelesítésével foglalkozó hivatal (káptalan vagy kolostor.)
b) idézőpecsét	Bronzból vagy rézből készült bírói pecsét, amelyen tulajdonosának képe, esetleg körirata is szerepelt.
c) hercegség vagy ducatus	A 11. századi magyar királyság sajátos tényezője: bizonyos időszakokban az ország területének egyharmadát az uralkodóház egyik tagja igazgatta.
kancellária	d) (III. Béla által felállított) oklevelek kiállításával vagy írásbeli ügyintézéssel foglalkozó hivatal.
serviens	e) A királynak szolgáló vagy csak a királynak alárendelt, szerény földbirtokkal rendelkező, szabad (jogállású) személy.

a)d)e) *itemek: Minden tartalmilag helyes megfogalmazás elfogadható.*

összesen 5 pont

9. feladat

9.1.

- a) **I. (Szent) László legyőzte a besenyőket (kunokat) vagy megmentette az elrabolt lányt.**
- b) **I. (Szent) László (és Géza) legyőzte Salamont.**
- c) **I.(Szent) László a bihari püspökség székhelyét Váradra helyezte át vagy I.(Szent) Lászlót Váradon temették el.**
- d) **Béla hercegnek választania kellett testvére (vagy I. András) által felkínált korona és kard közül.**
- e) **A hagyomány szerint Gizella alapította püspökségét vagy Veszprém közelében győzte le I. (Szent) István Koppány hadait.**
- f) **I.(Szent) László Salamont Visegrád várába (a Sibrik-dombi ispánsági várba) záratta vagy IV. Béla várat építtetett Visegrádon (felesége kérésére.)**

a)-f) *itemek: Minden tartalmilag helyes válasz elfogadható.*

Minden tartalmilag helyes megfogalmazás elfogadható.

9.2.

g) **Kerlés** jelölése: **a)**

h) **Mogyoród** jelölése: **b)**

i) **Várad** jelölése: **c)**

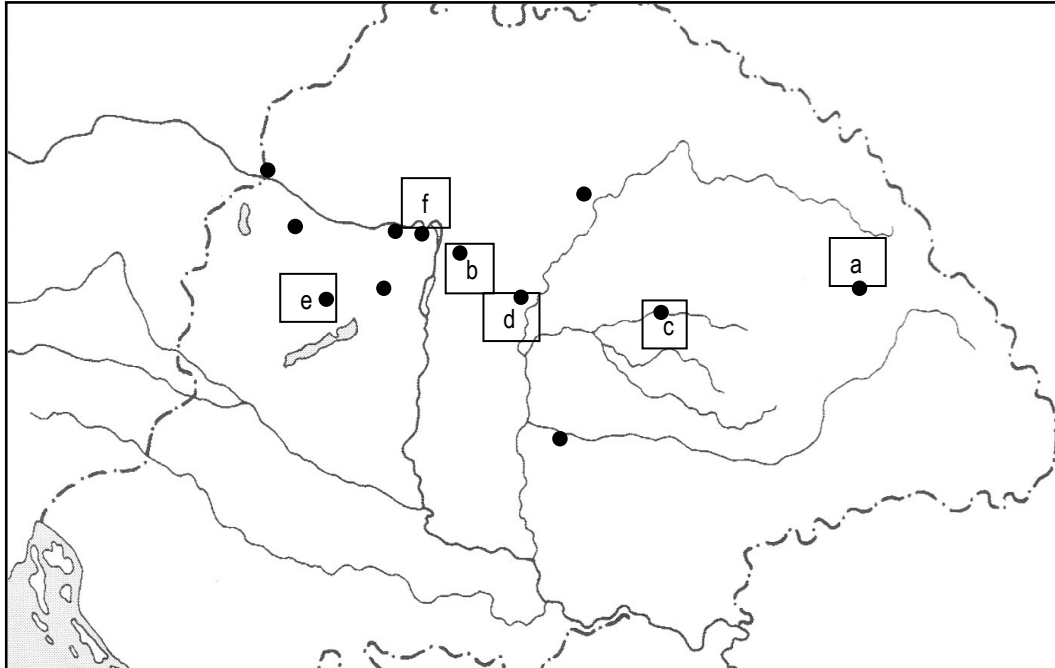
j) **Várkony** jelölése: **d)**

k) **Veszprém** jelölése: **e)**

l) **Visegrád** jelölése: **f)**

g)-l) ítemek: Akkor is megoldottak, ha a térkép vázlatba a helyneveket írta a versenyző.

összesen 12 pont

10. feladat

- a) Kivolt az első esztergomi érsek?
A) Asztrik B) Domonkos C) Mór
- b) Hol maradtak fenn I.(Szent) István törvényei?
A) a Pray-kódexben B) az Admonti kódexben C) a szabolcsi zsinati határozatokban
- c) Hol teljesítettek szolgálatot a darócok?
 A) az erdőispánságokban B) az ispánsági várakban C) a kolostorokban
- d) Mikor helyezték át a vásárok napját szombatról vasárnapra?
 A) I. Béla korában B) I.(Szent) László korában C) Könyves Kálmán korában
- e) Hol látható ma Szent László-herma?
A) Somogyvárott B) Nagyváradon C) Győrben
- f) Mit nevez ma a tudomány nummulitáknak?
A) a Szent László fűvének nevezett gyógynövényt
 B) a Szent László pénzének nevezett kis köveket
C) Szent László táltos lova patkóinak nyomát
- g) Melyik Árpád-házi király temetkezett – az alábbiak közül - Székesfehérvárott?
A) I. András B) Könyves Kálmán C) III. Béla
- h) Melyik királynak volt fiúörököse?
 A) I. Andrásnak B) I. Gézának C) I.(Szent) Lászlónak
- i) Ki alapította a nyitrai püspökséget?
A) I.(Szent) István B) I.(Szent) László C) Könyves Kálmán
- j) Ki volt az utolsó Árpád-házi király nagyapja?
 A) II. András B) IV. Béla C) V. István

e)g)h) *itemek: Csak akkor megoldottak, ha a versenyző mindkét betűjelet bekarikázta. Ebben az esetben a feladatmegoldásért 1-1 pont jár. Ha a versenyző csak egy-egy betűjelet karikázott be, a feladatmegoldásért 0 pont jár.*

összesen 10 pont

11. feladat

Történelmi forrás	Uralkodó neve	Kép száma
„A királyi felség bőkezűségét semmi sem szorítja határok közé, és az uralkodó számára az adományozás legjobb mértéke az, hogy nincs mértéke.”	a) II. András	7.
„ ... bűnös ember vagyok, hiszen a földi uralmat a legsúlyosabb bűnök nélkül nem lehet gyakorolni”.	b) I. (Szent) László	1.
„A legnagyobb királyi ékesség, az én tudomásom szerint, a királyi elődök útján járni, a szülőket utánozni...”	c) I.(Szent) István	2.
„ A magam számára ...én vagyok a törvény.”	d) IV.(Kun) László	4.
„A boszorkányokról pedig, mivel ilyenek nincsenek, semmiféle vizsgálatot ne tartsanak.”	e) Könyves Kálmán	6.
„ A Dunát várakkal erősítjük, mert ez az ellenállás vize...”	f) IV. Béla	3.

a)-f) *itemek: Emelt pontszámú itemek.*

2 pont, ha az uralkodó neve ÉS a kép sorszáma helyes.

1 pont, ha az uralkodó neve helyes.

0 pont minden más esetben.

összesen 12 pont

12. feladat

- Julianus barát hozta a tatár támadás hírért vagy a tatár kán levelét IV. Bélának.
- A tatárjárás döntő ütközetére (1241.ápr.11-én) Muhinál került sor.
- Batu kán az Orosz kapun át tört be hazánkba.
- Az európai vagy a hazánkra törő hadak vezére Batu kán volt.
- (IV. Béla öccse,) Kálmán herceg (április 10-én) visszaverte a tatárok támadását vagy megsebesült a muhi csatában.
- IV. Béla Istennek ajánlotta fel kiengesztelésül a tatárjárás idején született leányát, Margitot.
- IV. Béla a tatárjárás idején (a dalmáciai)Trauba menekült.
- Batu kán „szűk akolnak” nevezte a Sajó melletti magyar tábor.
- Székesfehérvár ellenállt a tatár támadásnak.
- A tatárok nyolc hónapon át vártak, hogy a Duna jegén átkelhessenek a Dunántúlra vagy a Duna jegén keltek át a Dunántúlra.
- A Vereckei-hágón betörő tatár főserg (1241 tavaszán) Pestig nyomult előre vagy a tatárok 1241 márciusában már Pest előterében jártak.
- A Kötöny vezette kunokat IV. Béla a tatár támadás előtt (1239 húsvétján) befogadta az országba vagy Kötöny meggyilkolása után (vagy a tatár támadás kezdete előtt) a kunok kivonultak hazánkból.
- Rogierius (váradi püspök) Siralmas énekében megörökítette a tatárjárást.

a)-m) *itemek:*

Minden tartalmilag helyes válasz és megfogalmazás elfogadható, ha az megszerkesztett mondatokból áll..

összesen 13 pont

Elérhető pontszám: 103 pont